

M.L.W. (Sem.-II) Examination
408 Human Resources Development
(408: - માનવ સંસાધન સંચાલન)

Time : 3 Hours]

May-2017

[Max. Marks : 70

Q.1 માનવ સંસાધનનો ખ્યાલ વ્યાખ્યા આપી સ્પષ્ટ કરો તથા વર્તમાન સમયમાં તે કઈ રીતે મહત્ત્વનું સ્થાન ધરાવે છે તે ટૂંકમાં જણાવો. 7

OR

(a) માનવ સંસાધન સંચાલનના ખ્યાલની લક્ષણો યાદ કરો તથા તેની જરૂરિયાત કેમ ઉભી થાય છે તે જણાવો.

(b) માનવ સંસાધન સંચાલનનો એક 'System' તરીકેનો ખ્યાલ વર્ણવો, તેના આ ખ્યાલના સંદર્ભમાં તેના કાર્યક્ષેત્રમાં (Scope) માં કઈ પેટા સિસ્ટમો આવે? 7

OR

(b) માનવ સંસાધન સંચાલનના વૈશ્વિક સ્તરે તથા ભારતમાં ઉદભવ તથા વિકાસની ચર્ચા કરો. તથા તેના મુખ્ય કાર્યો ટૂંકમાં જણાવો.

Q.2 માનવ સંસાધન સંચાલનની મુખ્ય પેટા સિસ્ટમોમાંથી કોઈ પણ એક ની વિસ્તૃત છણાવટ કરો. 7

OR

(a) માનવ સંસાધન સંચાલનની સીસ્ટમ ડિઝાઇન કરતા સમયે કયાં સિદ્ધાંતો ધ્યાનમાં રાખવામાં આવે છે?

(b) માનવ સંસાધન સંચાલનની સીસ્ટમ ડિઝાઇનને કયાં પરિબલો અસર કરે છે? 7

OR

(b) માનવ સંસાધન સંચાલનના ભાગ રૂપે કાર્ય સંચાલન(Performance Management) તથા મૂલ્યાંકન (Performance Appraisal)ના ખ્યાલો સ્પષ્ટ કરો. તે બંને વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.

Q.3 કારકિર્દી વિકાસ Cycle એટલે શું? સમજાવો. 7

(a)

OR

(a) કારકિર્દી આયોજન એટલે શું? કર્મચારીઓને એ કેવી રીતે લાભદાયી છે સમજાવો.

(P.T.O)

(b) Career Anchors એટલે શું? કોઈ પણ બે Career Anchors ની વિસ્તૃત છણાવટ કરો? 7

OR

(b) 'Career Marriage' શું? ઉત્પાદકતા તથા કાર્ય સંતોષના સંદર્ભમાં તેની શું અગત્યતા છે?

Q.4 (a) કામદારોની કાર્ય સ્થળે ભાગીદારી નો ખ્યાલ સમજાવી, ભારતમાં તેના પ્રચલિત સ્વરૂપો તથા તેમાં આવતી મુશ્કેલીઓની ચર્ચા કરો. 7

OR

(a) કર્મચારી કાઉન્સેલિંગ એટલે શું? તેમાં સંકળાયેલી મહત્વની પ્રક્રિયાઓ જણાવો.

(b) કાર્ય સ્થળે જીવનની ગુણવત્તાનો ખ્યાલ સમજાવો તેમાં સુધારા દ્વારા સંસ્થાને શું ફાયદો થાય? 7

OR

(b) કર્મચારી સશક્તિકરણ એટલે શું? તેની પ્રક્રિયા સમજાવો.

Q.5 નીચેનામાંથી કોઈ પણ સાત પ્રશ્નોના સંક્ષીપ્તમાં ઉત્તર આપો. 14

1. 'કારકિર્દી સ્થગિત' થઈ ગયેલ કર્મચારી "Plateaued employee" નો ખ્યાલ સમજાવો.
2. કર્મચારી સંલગ્નતા (employee engagement) એટલે શું?
3. કાર્ય મૂલ્યાંકન ની કોઈ પણ બે પદ્ધતિઓ જણાવો.
4. BARS નું પૂર્ણ સ્વરૂપ આપો.
5. સાયકોમેટ્રિક ટેસ્ટ (psychometric test) એટલે શું? તેના બે ઉદાહરણ આપો.
6. તાલીમ મૂલ્યાંકન એટલે શું?
7. Competency Gap એટલે શું?
8. કર્મચારી Coaching ના પ્રકારો જણાવો.

M180-3

3

Master of Labour Welfare

Semester- 2,

Subject: - Human Resource Development

Paper Code: 408

[Total Marks: 70]

Q.1 Define and explain the concept of HRD. Briefly discuss how it is important in present times 7
(a)

OR

(a) Explain characteristics and need for Human Resource Development.

(b) Discuss the system Approach of HRD. As per this approach, which sub systems are part of HRD? 7

OR

(b) Discuss origin and evolution of HRD in the world and in India. What are its Main functions?

Q.2 Discuss any one sub system of HRD 7
(a)

OR

(a) Which principles are to be followed at the time of design of HRD system?

(b) What are the factors affecting HRD system Designing? 7

OR

(b) Explain performance management and performance appraisal as part of HRD. What is the difference between the two?

Q.3 What is career development cycle? 7
(a)

OR

(a) What is career planning? How is it beneficial for employees?

(b) What are career anchors? Explain any two career anchors. 7

OR

(b) What do you mean 'career marriage'? What is its relevance to productivity and job satisfaction?

(P.T.O)

M180-4

4

- Q.4** Discuss the concept of workers participation in management. What are the common forms of participation in India? What are the problems faced by organisations in it? 7
- (a)

OR

- (a) What is employee counselling? Explain major phases of the process
- (b) What is the quality of work life? By improving QWL, what benefits are obtained by organisation? 7

OR

- (b) What is employee empowerment? Explain its process.

- Q.5** Answer any seven from the following questions 14

1. What do you mean by "Plateaued employee"?
 2. What is employee engagement?
 3. State any two method of performance appraisal.
 4. State full form of BARS.
 5. What are psychometric test? Give name of two such tests
 6. What do you mean by training evaluation?
 7. What is competency gap?
 8. State types of employee coaching.
-